

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä annetun lain muuttamisesta ja laiksi rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä annettua lakia siten, että se koskisi myös eräiden Suomelle Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täytäntöönpanemista.

Esityksessä ehdotetaan myös säännöstelyrikosta koskevan rikoslain määräyksen muuttamista siten, että säännöstelyrikoksia voitaisiin soveltaa sellaisten Euroopan yhteisön

perustamissopimuksen nojalla annettujen asetusten rikkomiseen, jotka kuuluvat Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan ja jotka koskevat pääomien liikkuvuutta tai maksujen tai muiden taloudellisten suhteiden keskeyttämistä tai vähentämistä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun eduskunta on ne hyväksynyt.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila	3
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	3
2.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomainen lainsäädäntö	4
Ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvat taloudelliset pakotteet Euroopan unionissa	4
Ruotsi	5
Tanska	6
Alankomaat	6
Iso-Britannia	6
Itävalta	7
Ranska	7
Saksa	7
2.3. Nykytilan arviointi	7
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	8
4. Esityksen vaikutukset	8
4.1. Taloudelliset vaikutukset	8
4.2. Organisaatio- ja henkilövaikutukset	9
5. Asian valmistelu	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9
1. Lakiehdotusten perustelut	9
1.1. Laki eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä	9
1.2. Rikoslaki	10
2. Voimaantulo	10
3. Säättämisjärjestys	11
LAKIEHDOTUKSET	11
1. Laki eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä annetun lain muuttamisesta	11
2. Laki rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta	12
Rinnakkaistekstit	13
1. Laki eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä annetun lain muuttamisesta	13
2. Laki rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta	15

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Jos Euroopan unionista tehdyn sopimuksen yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevien määräysten nojalla hyväksytyssä kannassa tai yhteisessä toiminnassa on päätetty yhteisön toimesta, jonka tarkoituksena on kokonaan tai osittain keskeyttää taloudelliset suhteet johonkin kolmanteen valtioon, eli taloudellisten pakotteiden asettamisesta, voi neuvosto toteuttaa kiireelliset toimenpiteet komission ehdotuksesta. Tällaiset toimet on yleensä hyväksytty neuvoston asetuksina, joissa edellytetään, että jäsenvaltiot säätävät seuraamukset asetuksen määräämistä rikkomisesta. Jotta asetukset voidaan Suomessa panna välittömästi täytäntöön, on tarpeen, että Suomen lainsäädäntöön sisällytetään rangausuhka ja menettämisseuraamukset asetusten rikkomisesta. Asetusten täytäntöönpaneminen edellyttää toisinaan myös täydentäviä kansallisia määräyksiä, jotka tulisi voida antaa viipymättä.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Voimassa oleva laki eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä (659/1967), jäljempänä pakotelaki, on valtuuslaki, joka antaa valtuudet asetuksella määrätä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan VII luvun mukaisista turvallisuusneuvoston sitovista taloudellisuontoisista sekä tieto- ja muuta liikennettä koskevista toimenpiteistä. Tätä yleistä valtuuslakia edelsi erityislaki, laki Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Etelä-Rhodesiaa koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämistä (187/1967). Turvallisuusneuvoston Etelä-Afrikkaa koskevat päätöslauselmat 566/1985 ja 569/1985 pantiin Suomessa täytäntöön lailla eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä (1104/1985), koska päätöslauselmissa ehdotetut pakotteet olivat luonteeltaan suosituksia. Vuonna 1987 hyväksyttiin lain muutos, jolla asetettiin yleinen kauppakielto (599/1987).

Nykyisen valtuuslain nojalla on vuosina 1967—1996 annettu seuraavat 36 asetusta:

Etelä-Rhodesia. Osittaiset talouspakotteet

(188/1967), annettu lain 187/67 nojalla, voimassa 1968—80 nykyiseen valtuuslakiin perustuvana; pakotteiden laajentaminen, maksuliikenteen kieltä (484/1968); vakuutukset, tuotemerkin ja -nimen luovutuskielto (480/1976); kumoaminen (40/1980).

Etelä-Afrikka. Asevientikielto (1000/1977); kumoaminen (427/1994).

Irak. Talous- ja finanssipakotteet (680/1990); lentosaarto (903/1990);

Kuwait vapautetaan saarrosta (522/1991); olennaisia siviilitarpeita koskeva väljennys (337/1992); korvausvaatimusten tunnustamista koskeva kieltä (131/1995); "ruokaa öljystä"-järjestely (1356/1996).

Entinen Jugoslavia. Asevientikielto (1734/1991); kiellon lievennys (152/1996); kumoaminen (493/1996).

Somalia. Asevientikielto (89/1992).

Liberia. Asevientikielto (1193/1992).

Jugoslavian liittotasavalta (Serbia ja Montenegro). Talouspakotteet, finanssipakotteet (496/1992); humanitaarisia olosuhteita koskeva täsmennys (650/1992); talouspakotteiden tiukennus ja laajennus (1151/1992); korvausvaatimusten tunnustamattomuus ja eräiden kuljetusvälineiden takavarikoiminen (132/1995); osittainen pakotteiden soveltamisen keskeyttäminen (1338/1995); kaikkien pakotteiden soveltamisen keskeyttäminen (151/1996); kumoaminen (724/1996).

Bosnian ja Hertsegovinan serbialueet, Kroatian suoja-alueet. Talous- ja finanssipakotteiden laajennus, kauttakulun ja palveluiden kieltä (397/1993), talouspakotteiden osittainen suspendointi (matkustajalennot) (912/1994); eräiden pakotteiden kohdistaminen Bosnian ja Hertsegovinan serbialueisiin (913/1994); pakotteiden soveltamisen keskeyttäminen (151/1996); kumoaminen (724/1996).

Libya. Ase- ja lentoliikennekielto (336/1992); osittainen tuontikielto, varojen jäädyttäminen, korvausvaatimusten tunnustamattomuus (1041/1993).

Haiti. Ase- ja öljyvientikielto, varojen jäädyttäminen (658/1993); pakotteiden väliaikainen poistaminen (807/1993); pakotteet uudelleen voimaan (904/1994); pakotteiden tiukentaminen (419/1994); kumoaminen (926/1994).

Angola (UNITA). Ase- ja öljyvientikielto (848/1993).

Ruanda. Asevientikielto (420/1994); lievennys (1093/1995), lievennys (679/1996).

Kun Suomi tuli Euroopan unionin (EU) jäseneksi vuoden 1995 alusta, kaikki yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tai aiemmin Euroopan poliittisen yhteistyön alaan kuuluvat, voimassa olevat taloudelliset pakotteet perustuivat YK:n turvallisuusneuvoston sitoviin päätöksiin, jotka Suomi oli saattanut voimaan valtuuslain nojalla edellä mainituilla asetuksilla. Suomen kansallisten asetusten yhdenmukaisuus voimassa olleiden Euroopan yhteisön (EY) asetusten kanssa varmistettiin vielä kahdella asetusmuutoksella (131/1995 ja 132/1995). Seuraavassa luetellaan ne neuvoston asetukset, jotka sisältävät tätä hallituksen esitystä kirjoitettaessa muodollisesti voimassa olevia pakotteita:

Irak. Neuvoston asetukset (ETY) N:o 3541/92 ja EY N:o 2465/96.

Jugoslavian liittotasavalta (Serbia ja Montenegro). Neuvoston asetukset (EY) N:o 1733/94 ja (EY) N:o 2382/96.

Libya. Neuvoston asetukset (EY) N:o 3274/93 ja (EY) N:o 3275/93.

Angola (UNITA). Neuvoston asetus (ETY) N:o 2967/93.

2.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomainen lainsäädäntö

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvat taloudelliset pakotteet Euroopan unionissa

EU:n kolmansiin maihin kohdistamista pakotteista päätetään pääsääntöön mukaan yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa kaksipuolisessa menettelyssä. Pakotepolitiikkaa koskeva päätös tehdään joko yhteisenä kantana tai yhteisenä toimintana siten kuin unionisopimuksen J.2 ja J.3 artiklassa määrätään. Tällainen unionin hallitusten väliseen yhteistyöhön kuuluva päätös tehdään yksimielisesti.

Niiltä osin kuin edellä mainitulla tavalla päätetty pakotepolitiikka sisältää EY:n toimivaltaan kuuluvia toimenpiteitä, ne pannaan täytäntöön EY:n perustamissopimuksen 228 a artiklan ja/tai 73g artiklan nojalla. EY:n perustamissopimuksen 228 a artiklan mukaan neuvosto toteuttaa tarpeelliset kiireelliset toimenpiteet määränemmistöllä komission ehdotuksesta. EY:n perustamissopimuksen 73 g artiklan mukaan neuvosto voi, sil-

loin kun yhteisön toimia pidetään tarpeellisina 228 a artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa, suhteessa kolmansiin maihin toteuttaa 228 a artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen tarpeelliset kiireelliset pääomien liikkuvuutta ja maksuja koskevat toimenpiteet.

Mainitut EY:n perustamissopimuksen artiklat antavat neuvostolle toimivallan toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet, jotka voivat tarkoittaa kaikkia niitä neuvoston erilaisia päätösmuotoja, jotka on lueteltu EY:n perustamissopimuksen 189 artiklassa (asetus, direktiivi, päätös, suositus tai lausunto). Käytännössä neuvosto on toteuttanut tarvittavat toimenpiteet lähes poikkeuksetta asetuksilla.

EY:n perustamissopimuksen 228 a artiklan nojalla hyväksytyt yleiset vientikiellot, joissa tuotteita ei ole mitenkään rajattu, kattavat myös esimerkiksi kaksikäyttötuotteiden ja aseiden viennin. Periaatteessa 228 a artiklan nojalla voitaisiin antaa myös erityisesti kaksikäyttötuotteita koskevia rajoituksia. Käytännössä kaksikäyttötuotteiden vientivalvonta on kuitenkin toteutettu EU:ssa unionisopimuksen J.3 artiklan ja EY:n perustamissopimuksen 113 artiklan nojalla. Aseviennin nimenomainen rajoittaminen kuuluu edelleen jäsenvaltion lainsäädännöllisiin toimenpitein toteutettavaksi perustamissopimuksen 223 artiklan mukaisesti.

EY:n perustamissopimuksen 228 a artikla virallistaa jo ennen unionisopimusta sovelletun käytännön, jonka mukaan pakotteita koskeva poliittinen päätös tehtiin yksimielisyysperiaatteen mukaisesti Euroopan poliittisen yhteistyön (European Political Cooperation) alaisuudessa ja pantiin täytäntöön yhteistä kauppapolitiikkaa koskevan 113 artiklan nojalla annetuilla neuvoston asetuksilla. Pakotteiden vaikutuksista johtuvien vaatimusten tunnustamista koskevat kiellot on ennen unionisopimusta toteutettu EY:n perustamissopimuksen 235 artiklan nojalla annetuilla asetuksilla. Uuden 228 a artiklan on katsottu antavan toimivallan säätää myös näistä kysymyksistä.

Neuvoston pakoteasetukset tulevat automaattisesti jäsenvaltioita sitoviksi. Jäsenvaltio voi kuitenkin yksittäistapauksissa EY:n perustamissopimuksen 224 artiklan nojalla noudattaa EY:stä eriyvää pakotepolitiikkaa, mikäli tämä on tarpeen vakavien sisäisten häiriöiden sattuessa sodan syytyessä tai vakavan kansainvälisen jännityksen vuoksi, johon sisältyy sodanuhka.

Aikaisemmin EHTY:n perustamissopi-

muksessa tarkoitettuja hyödykkeitä ja tuotteita koskevat toimenpiteet on toteutettu erillisillä EHTY:n jäsenvaltioiden hallitusten edustajien tekemillä päätöksillä. Yhteisön tuomioistuimen lausunnon 1/94 (15.11.1994) valossa EY:n komissio katsoi, että EY:n perustamissopimuksen 228a artiklan nojalla annettavat asetukset kattavat myös EHTY:n perustamissopimuksessa tarkoitettut hyödykkeet ja tuotteet, jolloin erilliset päätökset näiden osalta eivät enää ole tarpeen. Tämä tulkinta on vahvistettu 17 päivänä joulukuuta 1996 hyväksytyssä yhteisessä kannassa, joka koskee Irakin "ruokaa öljystä"-järjestelmän toteuttamista. Irakia koskeneet EHTY:n päätökset onkin sen mukaisesti kumottu.

EY on turvautunut talouspakotteisiin sekä itsenäisesti että pannakseen yhteisön alueella täytäntöön YK:n turvallisuusneuvoston määräämät pakotteet. Viimeksimainitut ovat muodostaneet selvän enemmistön yhteisön talouspakotteista.

Itsenäisiä talouspakotteita on EY:ssä sovellettu kahdesti. Maaliskuussa 1982 Puolan sotatilan julistamiseen liittyvien tapahtumien yhteydessä määrättiin Neuvostoliittoon kohdistuneista vähäisistä vienti- ja tuontirajoituksista. Saman vuoden huhtikuussa pakotteet kohdistettiin Argentiinaan reaktiona Falkland-saarten miehitykseen. Molemmissa näissä tapauksissa eräät jäsenmaat jättäytyivät pakotepolitiikan ulkopuolelle.

Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa on mahdollista sopia myös taloudellisuonteisista, kolmansiin maihin kohdistettavista pakotteista, joiden täytäntöönpano jäisi kuitenkin toteutettavaksi jäsenvaltioiden kansallisin toimenpitein. Näin tapahtui toukokuussa 1994, kun YK:n turvallisuusneuvosto oli suosittanut, että kaikki valtiot jäädyttäisivät eräiden haitilaisten henkilöiden varat ja taloudelliset edut. Koska turvallisuusneuvoston päätöslauselma oli tältä osin vain suositus, päädyttiin myös EU:ssa siihen, että neuvoston päätöksessä määrättiin jäsenvaltioita hyväksymään lait, asetukset tai hallinnolliset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen turvallisuusneuvoston suosituksen täytäntöönpanemiseksi. Vastaavasti sellaiset muut EU:n pakotteet, jotka kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan, tulee panna täytäntöön kansallisilla toimilla. Tällaisia jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia pakotteita voivat olla esimerkiksi diplomaattiset pakotteet, kehitysyhteistyön ja kulttuuri- tai urheilusuhteiden rajoittaminen.

Ruotsi

Ruotsissa on samoin kuin Suomessa yleinen valtuuslaki YK:n turvallisuusneuvoston määräämien pakotteiden täytäntöönpanemiseksi. Tiettyjä kansainvälisiä pakotteita koskeva laki (1971:176) soveltuu sekä YK:n turvallisuusneuvoston sitoviin että suositusluontoihin pakotteisiin.

Lakia muutettiin vuonna 1992 siten, että hallitus voi määrätä lakia sovellettavaksi myös silloin, kun EY:n yhteistyö kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi sitä edellyttää ja jos on Ruotsin etujen mukaista, että toimenpiteisiin ryhdytään viipymättä. Lakia muutettiin uudelleen Ruotsin tullessa EU:n jäseneksi. Laissa säädetyt rangaistusmääräykset ulotettiin koskemaan myös niitä EY:n pakoteasetuksia, jotka liittyvät turvallisuusneuvoston sitovien tai suositusluontoisten pakotteiden täytäntöönpanoon. Niiltä osin kuin YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmista on säädetty EY:n asetuksissa, on Ruotsin kansalliset asetukset kumottu ja Ruotsin viranomaiset soveltavat suoraan neuvoston asetuksia. Hallituksen tulee tiedottaa säädöskokoelmassa niistä EY:n asetuksista, jotka koskevat turvallisuusneuvoston päätöslausemien täytäntöönpanoa ja joihin liittyy laissa säädetty rangaistusuhka.

Ruotsin pakotelainsäädäntö tarkastettiin erityisen selvitysmiehen johdolla vuoden 1994 aikana. Hallitus antoi marraskuussa 1995 selvitystyöryhmän mietintöön (SOU 1995:28) perustuvan esityksen uudeksi laiksi tietyistä kansainvälisistä pakotteista (Prop. 1995/96:35). Uusi laki (1996:95) tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1996. Uuden lain nojalla hallitus voi antaa määräyksiä edelleen YK:n turvallisuusneuvoston sitovien päätösten sekä suositusten täytäntöönpanemiseksi. Lisäksi hallitus voi antaa määräyksiä EU:n yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevien määräysten nojalla annettujen päätösten johdosta, joiden tarkoituksena on ylläpitää tai palauttaa kansainvälinen rauha ja turvallisuus. Hallituksen määräykset annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi jälkikäteen. Lakitekstistä ei käy ilmi, että EY:n asetuksia ei panna kansallisilla määräyksillä täytäntöön, koska niiden suora sovellettavuus johtuu suoraan EY-oikeudesta. Laissa on säilytetty velvollisuus julkaista säädöskokoelmassa tieto niistä EY:n asetuksista, joihin liittyy laissa säädetty rangaistusuhka.

Laista on poistettu hallituksen valtuudet määrätä lakia sovellettavaksi myös Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (ETYJ) puitteissa tapahtuvaan yhteistyöhön, koska ETYJ:llä ei ole tarvittavaa mekanismia, jolla talouspakotteista voitaisiin sopia.

Tanska

Tanskassa on samoin kuin Suomessa yleinen valtuuslaki YK:n turvallisuusneuvoston sitovien päätösten täytäntöönpanosta (156/1967, 228/85 ja 21000/94). Vuonna 1984 Tanskassa säädettiin lain eräiden EY:n tuontia- ja vientiä koskevien oikeudellisten määräysten käyttöönotosta (109/1984 ja 267/1988). Sen jälkeen Tanska on pannut YK:n turvallisuusneuvoston pakotteet täytäntöön oman YK-valtuuslakinsa ja EY-pakotelain nojalla annetuilla kansallisilla asetuksilla. Asetusten liitteeksi on otettu (yleensä) EY:n asetuksen teksti.

EY-lakia muutettiin vuoden 1994 lopulla perustamissopimuksen 73 g artiklan ja 228 a artiklan johdosta. Lain uusi nimike on laki eräiden EY:n taloudellisia suhteita kolmansiin maihin koskevien oikeudellisten määräysten käyttöönotosta (1089/94). Elinkeinoministeriö voi uudistetun lain mukaan antaa perustamissopimuksen 113 artiklan nojalla annettujen asetusten, EHTY:n tuontia- ja vientiä koskevien päätösten ja neuvoston 228 a ja 73 g artiklojen nojalla antamien asetusten käyttööntamiseksi tarvittavia määräyksiä. Asetuksella (93/95) on annettu tarkempia määräyksiä lain soveltamisesta.

Alankomaat

Alankomaissa on yleinen pakotelaki (Sanctiewet) vuodelta 1977, jonka nojalla voidaan ulkoasiainministerin suosituksesta antaa pakoteasetuksia sellaisten kansainvälisten järjestöjen hyväksymien päätöslauselmien tai suositusten tai kansainvälisten sopimusten noudattamiseksi, jotka koskevat kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämistä tai palauttamista tai kansainvälisen oikeusjärjestyksen edistämistä. Lisäksi Alankomaissa on vuonna 1988 uudistettu ulkomaankauppalaki (In-en-uitvoerwet), joka antaa hallitukselle laajat valtuudet vienti- ja tuontirajoitusten määräämiseen. Pakotelakia sovelletaan lähinnä muihin pakotteisiin, muun muassa liikenteeseen, varainsiirtoon, henkilöiden liikkumiseen. Pakotelakia voi-

daan soveltaa YK:n turvallisuusneuvoston hyväksymiin sitoviin pakotteisiin tai suosituksiin sekä EY:n itsenäisesti hyväksymiin pakotteisiin. Jos lain nojalla annettu asetus ei perustu Alankomaita sitovaan kansainväliseen velvoitteeseen, voi kansanedustuslaitos pyytää, että asiasta säädetään lailla. Jos lakialoite hylätään, on asetus välittömästi kumottava. Lain nojalla on annettu kansallisia määräyksiä myös sellaisten turvallisuusneuvoston pakotteiden täytäntöönpanosta, joista on olemassa EY:n asetus. Alankomaiden lainsäädännössä ei ole neuvoston asetusten rikkomista koskevia rangaistusmääräyksiä. Rangaistusmääräykset liittyvät kansallisiin määräyksiin, joiden välityksellä rangaistusuhka koskee neuvoston asetuksia.

Iso-Britannia

Iso-Britanniassa on pakotteiden täytäntöönpanon perustana kolme lakia: Vuoden 1946 YK-laki (the United Nations Act), vuoden 1939 tuonti-, vienti- ja tullilaki (the Import, Export and Customs Powers (Defence) Act) ja vuoden 1964 valmiuslainsäädäntö (Emergency Laws (Re-Enactment and repeals) Act). YK-lain nojalla hallituksella ("Queen in Council") on valtuudet antaa YK:n turvallisuusneuvoston pakotepäätöslauselmien kansallista täytäntöönpanoa koskevia määräyksiä. Tällainen määräys sisältää varsinaisten pakotemääräysten lisäksi myös rangaistusmääräykset sen rikkomisesta. Parlamentille on ilmoitettava välittömästi tällaisen määräyksen antamisesta.

Irakia ja Serbiaa ja Montenegroa koskevat pakotteet on kuitenkin pantu täytäntöön valmiuslainsäädännön nojalla. Sen mukaan valtiovarainministeriö voi jäädyttää Isossa-Britanniassa olevia varoja. Tuonti-, vienti- ja tullilaki mahdollistaa kaikenlaisia tavaroita koskevan tuonti- ja vientikiellon antamisen. Valmiuslainsäädäntö perustuu kansallisten etujen suojaamiseen ja soveltuu riippumatta siitä, perustuuko kielto turvallisuusneuvoston päätökseen. Valmiuslainsäädäntöä voidaan käyttää tilapäisten määräysten antamiseen ennen kuin YK-lain nojalla annettavat määräykset tulevat voimaan.

Isossa-Britanniassa ei ole rangaistusmääräyksiä, jotka koskisivat turvallisuusneuvoston päätöslauselmien täytäntöönpanoon liittyviä EY:n asetuksia. Näiden asetusten katsotaan olevan yhdenmukaisia kansallisten

määräysten kanssa, joten kansallisia määräyksiä koskevia kriminalisointeja pidetään riittävinä. Ison-Britannian lainsäädäntö ei sisällä myöskään yleisiä rangaistusmääräyksiä muiden EY:n pakoteasetusten rikkomisesta.

Itävalta

Itävallassa pakotteiden täytäntöönpanossa sovelletaan useita lakeja: ulkomaankauppalaaki, sotamateriaalin vientiä, tuontia ja kauttakuljetusta koskeva laki, kansainvälisten pakotteiden täytäntöönpanoa koskeva laki, ulkomaan valuuttalaki ja laki pankkilaitoksesta.

Ulkomaankauppalaain mukaan ulkomaankauppaministerillä on valtuudet asettaa tuonti- ja vientikieltoja. Myös YK-pakotteisiin sisältyvät tuonti- ja vientikiellot on pantu täytäntöön tämän lainsäädännön nojalla.

Ulkomaankauppalaaki on uudistettu keväällä 1995 vastaamaan Euroopan unionin jäsenyydestä johtuvia velvoitteita. Lakiin on muun muassa sisällytetty rangaistusmääräykset suoraan sovellettavien EU:n määräysten rikkomisesta. Myös pankkilaitoslain ja ulkomaan valuuttalain rangaistusmääräyksiä on katsottu tarpeelliseksi täydentää. Sama koskee eräitä sotamateriaalien vientiä, tuontia ja kauttakuljetusta koskevan lain määräyksiä.

Ranska

Ranskassa ei ole erityistä valtuuttavaa lainsäädäntöä YK:n turvallisuusneuvoston pakotepäätösten täytäntöönpanemisesta. Perustuslain 55 §:n mukaan hyväksytyillä valtiosopimuksilla on etusija kansalliseen lakiin nähden. Hallituksella on perustuslain nojalla valtuudet huolehtia siitä, että kansainvälisiä sopimuksia, mukaan luettuna YK:n peruskirja, noudatetaan. Hallitus voi tällä perusteella ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin turvallisuusneuvoston sitovien ja suositusluontoisten pakotepäätösten täytäntöönpanemiseksi.

EY:n toimivallan ulkopuolelle jäävistä turvallisuusneuvoston asettamista pakotteista säädetään kansallisessa säädöskokoelmassa julkaistavalla asetuksella. Finanssipakotteiden täytäntöönpano perustuu vuoden 1966 valuuttalakiin.

EY:n asetukset tulevat sellaisenaan osaksi Ranskan lainsäädäntöä. Kansallisessa säädöskokoelmassa julkaistaan tuojille ja viejille tiedote, jossa ilmoitetaan pakotteista. Neu-

voston asetuksen tekstiä ei julkaista säädöskokoelmassa.

Rangaistusmääräykset sekä kansallisten määräysten että EY:n asetusten rikkomisesta sisältyvät Ranskan vuoden 1985 tullilakiin.

Saksa

Saksassa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat pannaan täytäntöön ulkomaankauppalaain ja sotamateriaalin kauppaa koskevan lain nojalla. Ulkomaankauppalaain mukaan hallituksella on valtuudet antaa asetuksia kansainväliseen sopimukseen perustuvien velvoitusten täyttämiseksi. Lisäksi laki antaa valtuudet kauppasuhteiden rajoittamiselle kansallisen turvallisuuden takaamiseksi ja kansainvälisen rauhan rikkoutumisen sekä Saksan ulkomaansuhteiden olennaisen häiriytymisen estämiseksi. Laki koskee myös finanssipakotteiden täytäntöönpanoa. Sotamateriaalin kauppaa koskevien pakotteiden ei katsota vaativan erityisiä määräyksiä, jos ne koskevat laissa tarkoitettuja tuotteita, koska vientikielto voidaan ottaa huomioon vientilupaa myönnettäessä.

Saksan ulkomaankauppalaakia on hiljattain täydennetty EY:n asetusten rikkomista koskevilla rangaistusmääräyksillä. Lain 34 §:n mukaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien täytäntöönpanoa koskevien EY:n asetusten rikkomisesta voidaan tuomita laissa säädettyyn rangaistukseen, jos asetuksista on tiedotettu Saksassa. Tiedottaminen ei ole edellytyksenä asetusten sovellettavuudelle, mutta liittyy oikeusturvaan ja rangaistavuuteen.

Ulkomaankauppalaain mukaan talousministeriö voi kuultuaan ulkoasiain- ja finanssi-ministeriötä antaa täydentäviä kansallisia määräyksiä EY:n oikeudellisesti sitovien päätösten täytäntöönpanemiseksi.

2.3. Nykytilan arviointi

Edellä jaksossa 2.1 on todettu, että Suomi oli tullessaan EU:n jäseneksi saattanut voimaan kansallisesti kaikki vastaavat pakotteet, joista oli olemassa myös EY:n pakoteasetukset. Suomen kansallisten asetusten yhdenmukaisuus voimassa olleiden EY:n asetusten kanssa varmistettiin vielä kahdella asetusmuutoksella (131/95 ja 132/95), jotka sisälsivät korvausvaatimusten kieltä (Irak ja Serbia ja Montenegro) ja eräiden kuljetusvälineiden takavarikoimista koskevia määräyk-

siä (Serbia ja Montenegro). EY:n talouspakotteet eivät sisältäneet määräyksiä, jotka olisivat edellyttäneet välittömiä muutoksia pakotelakiin. Lainsäädännön muuttamista eivät aivan välttämättä myöskään edellyttäisi tilanteet, joissa EY toimii pelkästään YK:n turvallisuusneuvoston pakotteiden täytäntöönpanemiseksi.

Eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä annetun lain hallintoa ja rangaistusseuraamuksia koskevia säännöksiä tarvitaan kuitenkin erityisesti niitä tilanteita varten, joissa EY päättää itsenäisesti talouspakotteista. Hallituksen esityksessä Eduskunnalle Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä (HE 135/1994 vp) todettiin tämän edellyttävän joko valtuuslain muuttamista tai uuden lain antamista. Tässä esityksessä on päädytty ehdottamaan valtuuslain muuttamista. Perusteluna valinnalle todetaan, että suuri osa EY:n pakotteista perustuu YK:n turvallisuusneuvoston päättämiin pakotteisiin, joten näiden hallinnointi on asianmukaista toteuttaa saman lain alaisuudessa.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on täydentää Suomen pakotelainsäädäntöä siten, että se tarjoaa riittävät määräykset EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvien pääomien liikkuvuutta, maksuja tai taloudellisten suhteiden keskeyttämistä tai vähentämistä koskevien EY:n perustamissopimuksen 73 g ja 228 a artiklan nojalla annettavien asetusten täytäntöönpanemiselle Suomessa. Tavoitteen toteuttamisen vähimmäisvaatimuksena on, että lakiin kirjataan toimivaltainen viranomaislainen, joka voi antaa EY:n pakoteasetusten täytäntöönpanosta tarvittaessa tarkempia määräyksiä, ja että pakoteasetusten rikkomisesta säädetään pakoteasetusten vaatimat seuraamukset.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä annettuun lakiin uusi 2 a §, joka koskee EY:n pakoteasetusten täytäntöönpanoa. Sen 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että valtioneuvosto antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä EY:n pakoteasetusten täytäntöönpanosta. Sen 2 momentissa ehdotetaan

säädettäväksi, että näiden pakoteasetusten voimaantulosta ja niihin sovellettavista rangaistusmääräyksistä ilmoitetaan Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa ulkoasiainministeriön ilmoituksella. EY:n asetusten teksti löytyy EY:n virallisesta lehdestä, eikä sitä ole tarkoitus julkaista säädöskokoelmassa. Lain 4 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että rikoslain 46 luvun säännöstelyrikkoksia koskevia säännöksiä sovelletaan suoraan myös EY:n pakoteasetuksiin. Samalla ehdotetaan pakotelain nimikettä muutettavaksi. Muutokset edellyttävät edelleen, että rikoslain 46 luvun 1 §:n 1 kohdasta ilmenee pakotelain uusi nimike ja 1 §:ään lisätään uuteen 11 kohtana EY:n pakoteasetukset.

Edellä jaksossa 2.2.todetaan, että 228 a artiklan nojalla hyväksytyt yleiset vientikiellot kattavat myös muun muassa kaksikäyttötuotteet. Kaksikäyttötuotteiden vientivalvonta tapahtuu Suomessa kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetun lain (562/1996) nojalla.

Jaksossa 2.2. todetaan myös, että yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa on mahdollista sopia myös taloudellisuonteisista, kolmansiin maihin kohdistettavista pakotteista, joiden täytäntöönpano jäisi kuitenkin toteuttavaksi jäsenvaltioiden kansallisin toimenpitein. Tässä esityksessä ehdotetut säännökset eivät koskisi tällaisten pakotteiden täytäntöönpanoa. Niiden täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet mukaan luettuna mahdollinen eduskuntakäsittely olisi harkittava kussakin tapauksessa erikseen. Mahdollisesti tarvittavien säädösten taso riippuisi pakotteiden sisällöstä.

Edellä todetaan myös, että EY:n perustamissopimuksen 73 g ja 228 a artikla antavat neuvostolle toimivallan toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet, jotka voivat tarkoittaa kaikkia neuvoston erilaisia päätösmuotoja. Tässä hallituksen esityksessä käsitellään vain neuvoston asetuksia, jotka ovat olleet vakiintunut tapa pakotteiden asettamisessa. Jos pakotteita asetettaisiin muuta päätösmuotoa käyttäen, voi pakotteen täytäntöönpaneminen edellyttää asian käsittelemistä eduskunnassa.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Lain nojalla annettavat määräykset, joilla on vaikutuksia Suomen ja pa-

otteiden kohteena olevan valtion välisiin taloudellisiin suhteisiin, perustuvat suoraan EY:n perustamissopimuksen nojalla annettaviin EY:n sitoviin asetuksiin. Lakiehdotuksen 2 a §:n 2 momentissa tarkoitettut ulkoasiainministeriön ilmoitukset eivät lisää valtion painatuskustannuksia merkittävästi, koska pakoteasetuksia on annettu vain muutamia vuosittain.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksellä ei ole henkilöstö- tai työvoimapolitiittisia vaikutuksia. Niiltä osin kuin EY:n pakoteasetukset koskevat turvallisuusneuvoston sitovien päätöslauselmien täytäntöönpanoa, ei tulevaisuudessa ole enää tarpeen antaa valtuuslain 1 §:ssä tarkoitettua asetusta, joka annettaisiin lain 2 §:n mukaisesti tiedoksi eduskunnalle. Esityksellä annetaan valtioneuvostolle toimivalta antaa EY:n

pakoteasetusten täytäntöönpanosta tarkempia määräyksiä, mikäli ne ovat tarpeen.

5. Asian valmistelu

Hallituksen esityksessä Eduskunnalle Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä (HE 135/1994 vp) todetaan, että eduskunnalle annetaan EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvien EY:n pakoteasetusten osalta erillinen hallituksen esitys.

Esitys on valmisteltu virkatyönä ulkoasiainministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu oikeusministeriötä, sisäasiainministeriötä, puolustusministeriötä, valtiovarainministeriötä, maa- ja metsätalousministeriötä, liikenneministeriötä, kauppa- ja teollisuusministeriötä, Suomen Pankkia ja tullihallitusta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä

Lain nimike. Samalla kun lain soveltamisalaa laajennetaan koskemaan myös EU:n jäsenyydestä johtuvien pakotteiden täytäntöönpanoa, on soveltamisalan laajennuksen ilmentävä myös lain nimikkeestä. Tulevaisuudessa saattaa ilmetä tarve laajentaa lain soveltamisalaa esimerkiksi ETYJ:n päättämiin talouspakotteisiin. Tässä esityksessä ei kuitenkaan haluta edes lain nimikkeessä ennakoitavan lain mahdollista laajentamista yleiseksi valtuuslaiksi.

2 a §. Pakoteasetukset, joita ehdotettu määräys koskee on määritelty unionisopimuksen J artiklojen ja perustamissopimuksen 228 a ja 73 g artiklassa käytettyjen ilmaisujen mukaisesti. Ilmaisua "yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluva" ehdotetaan käytettäväksi erotukseksi yhteisen kauppapolitiikan (113 artikla) alalla hyväksyttävistä rajoituksista, joiden täytäntöönpanosta säädetään ulkomaankaupan hallinnosta sekä tarkkailu- ja suojatoimenpiteistä

eräissä tapauksissa annetussa laissa (1521/1994). Tässä esityksessä tarkoitettut asetukset voivat 73 g artiklan mukaan koskea pääomien liikkuvuutta ja maksuja ja 228 a artiklan mukaan muita taloudellisten suhteiden keskeyttämistä tai vähentämistä koskevia toimenpiteitä. Pykälän sanamuotoon on sisällytetty myös viittaus edellä mainittuihin EY:n perustamissopimuksen artikloihin, joiden nojalla pakoteasetukset annetaan.

Lain 1 §:n sanamuotoa ei ehdoteta muutettavaksi. Voimassa olevan sanamuodon mukaan tarvittavista toimenpiteistä voidaan määrätä asetuksella. Nykyisellään YK:n turvallisuusneuvoston YK:n peruskirjan 41 artiklan nojalla hyväksymistä taloudellisuonteisista sekä tieto- ja muuta liikennettä koskevista pakotteista johtuvat sitovat velvoitukset on aina saatettu voimaan asetuksella. Suuri osa turvallisuusneuvoston hyväksymistä pakotteista pannaan täytäntöön Euroopan unionisopimuksen J artiklojen ja perustamissopimuksen 228 a artiklan nojalla ja tulevat Suomessa sovellettavaksi neuvoston asetuksina. Näissä tapauksissa ei ole tarvetta antaa enää samansisältöistä asetusta lain 1 §:n nojalla. Näin ollen tämän pykälän nojalla annettavien asetusten lukumäärä tulee

vähentymään. Lain voimaantulohetkellä voimassa olevia kansallisia asetuksia on tarkoitus soveltaa rinnakkain tuolloin voimassa olevien EY:n asetusten kanssa. Kansalliset asetukset kumotaan sitä mukaan kuin YK:n turvallisuusneuvosto päättää lopettaa kokonaan kyseisiin maihin kohdistettavat pakotteet tai siihen muutoin on tarvetta. Koska on mahdollista, että EU ja EY eivät pääse kaikissa tapauksissa yksimielisyyteen siitä, kuinka turvallisuusneuvoston sitova päätöslauselma tulisi panna täytäntöön, on mahdollisuus kansallisiin pakoteasetuksiin kuitenkin säilytettävä laissa.

EY:n pakoteasetukset tulevat automaattisesti jäsenvaltioita sitoviksi. Poikkeuksena on EY:n perustamissopimuksen 224 artiklan mukainen mahdollisuus noudattaa yhteisöstä eriyvää pakotepolitiikkaa. Pääsääntöisesti kyseessä on siis automaattisesti sitova ja suoraan sovellettava yhteisösäädös. Asetuksesta jäsenvaltion hallitukselle johtuvien velvoitusten täytäntöönpano voi edellyttää kuitenkin tarkempien määräysten antamista. Tällaisia ovat esimerkiksi poikkeuslupien myöntämistä koskevat menettelymääräykset ja pakotteiden noudattamisen valvontaan liittyvät määräykset. Esityksessä ehdotetaan, että tarkempia määräyksiä annettaisiin valtioneuvoston päätöksellä.

Esityksessä ehdotetaan, että ulkoasiainministeriö tiedottaisi EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvien pääomien liikkuvuutta, maksuja tai muita taloudellisten suhteiden keskeyttämistä tai vähentämistä koskevien EY:n asetusten voimaantulosta ja niitä rikottaessa sovellettavista rangaistus- säännöksistä ulkoasiainministeriön ilmoituksilla. Mikäli asetukset ei Suomen osalta tulisi voimaan siitä syystä, että Suomi noudattaisi EY:n perustamissopimuksen 224 artiklan nojalla eriyvää pakotepolitiikkaa, tulisi myös tällaisesta seikasta ilmoittaa. Vastaava tai samantyyppinen järjestely on voimassa muun muassa Ranskassa, Ruotsissa, Saksassa ja Tanskassa. Kansainvälisten sopimusten julkaisemisesta annetun lain (360/1982) 4 §:ssä säädetään, että Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa julkaitaan muutkin kuin kansainvälisiä sopimuksia ja kansainvälisiä suhteita koskevat ulkoasiainministeriön ilmoitukset.

4 §. Rangaistussäännökseen ehdotetaan lisättäväksi viittaus EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluviin pääomien liikkuvuutta, maksuja tai muita ta-

loudellisten suhteiden keskeyttämistä tai vähentämistä koskeviin EY:n perustamissopimuksen 73 g tai 228 a artiklan nojalla annettuihin asetuksiin. Viittaus edellyttää myös rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamista.

6 §. 6 §:n 2 momentti, jossa viitataan Etelä-Rhodesiaa koskeneeseen pakoteasetukseen (188/1967) ja sen nojalla annettuihin määräyksiin, ehdotetaan kumottavaksi. Kyseinen asetukset on kumottu asetuksella 40/1980. Viittaus on näin ollen tullut tarpeettomaksi.

1.2. Rikoslaki

46 luku. Säännöstelyrikoksista ja salakuljuttuksesta

1 §. 1 kohta. Rikolain 46 luvun 1 §:n 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi, koska valtuuslain nimike muuttuu. Uusi nimike on laki eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä.

9 ja 10 kohta. Kun pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 11 kohta, on 9 kohdan loppusta poistettava tai-sana ja lisättävä se 10 kohdan loppuun.

11 kohta. 46 luvun 1 §:ään ehdotetaan lisättäväksi kohta, joka koskee EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvia pääomien liikkuvuutta, maksuja tai muita taloudellisten suhteiden keskeyttämistä tai vähentämistä koskevia EY:n perustamissopimuksen 73 g tai 228 a artiklan nojalla annettuja asetuksia.

Lailla rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta (1522/1994) on pykälään lisätty uusi 9 kohta, joka koskee EY:n antamia tuontia ja vientiä koskevia asetuksia. Kyseinen kohta on lisätty lakiin ulkomaan kaupan hallinnosta sekä tarkkailu- ja suoja-toimenpiteistä eräissä tapauksissa annetun lain säätämisen yhteydessä. Pykälän 9 kohta sanamuotonsa mukaan soveltuisi myös niihin EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluviin taloudellisiin pakoteasetuksiin, jotka koskevat tuontia ja vientiä. Pykälän 9 kohdan esitöistä käy kuitenkin ilmi, että siinä tarkoitetaan kauppapolitiikan alaan kuuluvia asetuksia. Esityksessä ehdotetaan, että yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvat asetukset, jotka muodostavat oman kokonaisuutensa, mainitaan rikoslain 46 luvun 1 §:ssä erillisenä kohtana.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun eduskunta on ne hyväksynyt.

3. Säättämjärjestys

EY:n asetusten sisältämät rajoitukset perustuvat EU:n liittymissopimukseen. Ehdotettu laki ei laajenna liittymissopimuksen kautta Suomea sitovia säännöksiä tai määräyksiä eikä laajenna viranomaisten valtuuksia puuttua omaisuuden suojaan, minkä vuoksi ehdotetaan, että lakiehdotukset käsiteltäisiin valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä 29 päivänä joulukuuta 1967 annetun lain (659/1967) 6 §:n 2 momentti, *muutetaan* lain nimike ja 4 §, sellaisena kuin niistä on 4 § laissa 824/1990, sekä *lisätään* lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

Laki

eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä

2 a §

Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvien pääomien liikkuvuutta, maksuja tai muita taloudellisten suhteiden keskeyttämistä tai vähentämistä koskevien Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 g tai 228 a artiklan nojalla annettujen asetusten täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa tarkempia määräyksiä valtioneuvoston päätöksellä.

Tiedot 1 momentissa tarkoitettujen asetusten voimaantulosta ja niitä rikottaessa sovellettavista rangaistussäännöksistä julkaitaan ulkoasiainministeriön ilmoituksella siten kuin kansainvälisten sopimusten julkaisemisesta annetun lain (360/1982) 4 §:ssä säädetään.

4 §

Rangaistus viranomaisen tämän lain nojalla antaman säännöstelymääräyksen rikkomisesta tai sen yrittämisestä sekä Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvan pääomien liikkuvuutta, maksuja tai muita taloudellisten suhteiden keskeyttämistä tai vähentämistä koskevan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 g tai 228 a artiklan nojalla annetun asetuksen rikkomisesta ja sen yrittämisestä säädetään rikoslain 46 luvun 1—3 §:ssä. Menettämisseuraamuksista säädetään saman luvun 8—13 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

2.

Laki**rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain 46 luvun 1 §:n 1, 9 ja 10 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 1 kohta laissa 1522/1994 sekä 9 ja 10 kohta laissa 563/1996, ja
lisätään 46 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna viimeksi mainituilla laeilla, uusi pykälän otsikko ja 11 kohta seuraavasti:

46 luku

Säännöstelyrikoksista ja salakuljetuksesta

1 §

Säännöstelyrikos

Joka rikkoo tai yrittää rikkoa

1) eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetussa laissa,

9) Euroopan yhteisöjen antamissa tuontia ja vientiä koskevissa asetuksissa,

10) kaksikäyttötuotteiden vientivalvonasta annetussa laissa (562/1996) tai

11) Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvissa pääomien liikkuvuutta, maksuja tai muita taloudellisten suhteiden keskeyttämistä tai vähentämistä koskevissa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 g tai 228 a artiklan nojalla annetuissa asetuksissa

säädettyä tai mainittujen säädösten nojalla annettua säännöstelymääräystä, on tuomittava *säännöstelyrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Helsingissä 31 päivänä tammikuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ulkoasiainministeri *Tarja Halonen*

1.

Laki

eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä 29 päivänä joulukuuta 1967 annetun lain (659/1967) 6 §:n 2 momentti,
muutetaan lain nimike ja 4 §, sellaisena kuin niistä on 4 § laissa 824/1990, sekä
lisätään lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Laki**Laki**

eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä

eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä

2 a §

Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvien pääomien liikkuvuutta, maksuja tai muita taloudellisten suhteiden keskeyttämistä tai vähentämistä koskevien Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 g tai 228 a artiklan nojalla annettujen asetusten täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa tarkempia määräyksiä valtioneuvoston päätöksellä.

Tiedot 1 momentissa tarkoitettujen asetusten voimaantulosta ja niitä rikottaessa sovellettavista rangaistussäännöksistä julkaistaan ulkoasiainministeriön ilmoituksella siten kuin kansainvälisten sopimusten julkaisemisesta annetun lain (360/1982) 4 §:ssä säädetään.

4 §

Rangaistus viranomaisen tämän lain nojalla antaman säännöstelymääräyksen rikkomisesta ja sen yrittämisestä on säädetty rikoslain 46 luvun 1—3 §:ssä. Menettämisseuraamuksesta on säädetty saman luvun 8—13 §:ssä.

4 §

Rangaistus viranomaisen tämän lain nojalla antaman säännöstelymääräyksen rikkomisesta tai sen yrittämisestä sekä Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvan pääomien liikkuvuutta, maksuja tai muita taloudellisten suhteiden keskeyttämistä tai vähentämistä koskevan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 g tai 228 a artiklan nojalla annetun asetuksen rikkomisesta ja sen yrittämisestä säädetään rikoslain 46 luvun 1—3 §:ssä. Menettämisseuraamuksista säädetään saman luvun 8—13 §:ssä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Etelä-Rhodesiaa koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämiseksi annetun 10 päivänä maaliskuuta 1967 annetun lain (187/67) täytäntöönpanosta 22 päivänä maaliskuuta 1967 annettun asetus (188/67) ja sen nojalla annetut määräykset ovat 1 päivästä tammikuuta 1968 lukien voimassa tähän lakiin perustuvina.

6 §

(2 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 . _____

2.

Laki**rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain 46 luvun 1 §:n 1, 9 ja 10 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 1 kohta laissa 1522/1994 sekä 9 ja 10 kohta laissa 563/1996, ja
lisätään 46 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna viimeksi mainituilla laeilla, uusi pykälän otsikko ja 11 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

46 luku

Säännöstelyrikoksista ja salakuljetuksesta

1 §

Ehdotus

46 luku

Säännöstelyrikoksista ja salakuljetuksesta

1 §

Säännöstelyrikos

Joka rikkoo tai yrittää rikkoa
 1) eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetussa laissa (659/67),

9) Euroopan yhteisöjen antamissa tuontia ja vientiä koskevissa asetuksissa *tai*
 10) kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetussa laissa (562/1996)

Joka rikkoo tai yrittää rikkoa
 1) eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja *Euroopan unionin jäsenenä* kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetussa laissa,

9) Euroopan yhteisöjen antamissa tuontia ja vientiä koskevissa asetuksissa,
 10) kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetussa laissa (562/1996) *tai*

11) *Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan* kuuluvissa päätösten liikkuvuutta, maksuja tai muita taloudellisten suhteiden keskeyttämistä tai vähentämistä koskevissa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 g tai 228 a artiklan nojalla annetuissa asetuksissa

Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 199 .

